

**Handläggare**  
Elisabeth Aquilonius  
Telefon: 08-508 308 92**Till**  
Kulturnämnden  
2017-04-04

## **Tillträdesförbud till stadens bibliotek. Svar på skrivesle från Rasmus Jonlund m.fl. (L), Sophia Granswed m.fl. (M), Pelle Thörnberg (C) och Ulf Lönnberg (KD)**

### **Förslag till beslut**

Kulturförvaltningen föreslår att kulturnämnden beslutar att som svar på skrivelsen överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande.

Robert Olsson  
KulturdirektörKatti Hoflin  
Stadsbibliotekarie

### **Sammanfattning**

Att vara en offentlig plats är bibliotekens främsta egenskap. I bibliotekslag (2013:801) 6 § anges att folkbiblioteken ska vara tillgängliga för alla. Hit får alla människor komma. Det är en viktig men inte okomplicerad uppgift att förvalta.

Justitieombudsmannen (JO) har i beslut dnr. 2795-2007, gällande ett ärende på Surahammars bibliotek, fastslagit att det i lagrummet idag saknas stöd för att portförbjuda en person från biblioteket under en viss tid. Stockholms stadsbibliotek arbetar med en rad insatser gällande det trygghetsskapande och säkerhetsstärkande arbetet. En förstärkning har bland annat gjorts kopplat till kostnader för vaktinsatser. Erfarenhet visar att det under en begränsad period fungerar bra, vakten har en lugnande och trygghetsstärkande inverkan på så väl besökare som medarbetare. Det finns inget systematiskt samarbete med polismyndigheten, däremot finns det kontaktytor till närpolisen i de biblioteksenheter som periodvis har en ökad incidentrapportering.

### **Underlag för beslut**

Skrivelse om tillträdesförbud till stadens bibliotek från Rasmus Jonlund (L), Hanna Gerdes (L), Anne-Lie Elfvén (L), Sophia

Granswed m.fl. (M), Pelle Thörnberg (C) och Ulf Lönnberg (KD), inlämnad på kulturnämnden 2017-01-24.

## **UTLÅTANDE**

### **Skrivelsen**

Skrivelsen beskriver en hållning av att den som inte sköter sig inte bör få vistas på biblioteken. Bibliotekspersonal ska ha stöd och uppbackning av arbetsgivaren, och fridstörare ska avvisas. En lösning vore att i extrema fall av upprepade fridstörningar utan bättring, och efter noggrann prövning, kunna stänga av enskilda besökare.

Avsändare av skrivelsen önskar svar på följande frågor:

- Hur ser förvaltningen på möjligheten att neka tillgång till biblioteken för besökare som upprepat stör ordningen på stadens bibliotek?
- Hur ser bibliotekens beredning ut att ta in t.ex. väktare för kortare eller längre tid?
- Hur ser samarbetet med polisen kring bibliotek som är utsatta för stök ut?

### **Ärendets beredning**

Ärendet har beretts inom Stockholms stadsbibliotek.

### **Förvaltningens synpunkter**

Att vara en offentlig plats är bibliotekens främsta egenskap. I bibliotekslag (2013:801) 6 § anges att folkbiblioteken ska vara tillgängliga för alla. Hit får alla människor komma. Det är en viktig men inte okomplicerad uppgift att förvalta. Att möta många olika människor i alla möjliga livssituationer är vardagen för alla som arbetar i bibliotek. Ordningsstörningar i bibliotek är ingen ny företeelse men likväl är det något som i perioder påverkar bibliotekens arbete i olika hög grad.

Biblioteken är en öppen offentlig plats och ska enligt lag vara tillgängliga för alla. Justitieombudsmannen (JO) har i beslut dnr. 2795-2007, gällande ett ärende på Surahammars bibliotek, fastslagit att det i lagrummet idag saknas stöd för att portförbjuda en person från biblioteket under en viss tid. Detta beslut ses som prejudicerande för bibliotek runt om Sverige. Fackförbundet DIK, det kreativa facket, där många bibliotekarier är medlemmar har meddelat att de inte ser portning som ett svar på ordningsproblem, utan pekar behov av andra åtgärder. Däremot

så avvisar medarbetare besökare regelbundet med stöd av bibliotekens trivselregler. En möjlighet till portning under en längre tidsperiod skulle i teorin ge biblioteken ytterligare ett verktyg att ta till i det trygghetsskapande arbetet. Däremot så bedöms det i praktiken vara svårt att följa upp ett förbud om tillträde. Svårigheterna består främst i att biblioteken som öppna platser inte ställer krav på att visa ID-handling. Biblioteken registrerar inte enskilda besökare.

Stockholms stadsbibliotek arbetar med en rad insatser gällande det trygghetsskapande och säkerhetsstärkande arbetet. Bland annat har det trygghetsskapande arbetet fått prioritet i budget de senaste åren och en förstärkning har bland annat gjorts kopplat till kostnader för vaktinsatser. Nya trivselregler och möjlighet till zonindelning på bibliotek för ökad tydlighet har tagits fram och implementeras nu ute på biblioteken. Strukturplan för Stockholms stadsbibliotek 2017-2020 (dnr 1.1/4343/2016) pekar ut behovet av att utveckla zonindelning för att aktivt skapa attraktiva rum för olika typer av biblioteksservice och målgrupper. Den pekar ut ett antal bibliotek i behov av renovering och nya lokaler delvis på grund av tillgänglighetsproblematik.

Rondering av vaktresurs sker när och där det bedöms motiverat i dialog med berörd enhetschef, administrativ chef samt kulturförvaltningens säkerhetssamordnare. Stockholms stadsbibliotek har ett avtal med ett säkerhetsbolag som knyter en ronderande bil till biblioteken runt om i staden. Stationering av vakt under kortare period sker regelbundet. Nu senast har så skett på Högdalens bibliotek. Erfarenhet visar att det under en begränsad period fungerar bra, vakten har en lugnande och trygghetsstärkande inverkan på så väl besökare som medarbetare. Flera bibliotek har också samarbete med de centrumbildningar där de är lokaliserade, vilka tillhandhåller vaktresurser som både agerar förebyggande genom regelbunden rondering och som rycker ut akut.

En central del i det systematiska trygghetsarbetet på Stockholms stadsbibliotek är att incidenter, såväl allvarliga som mindre allvarliga, ska anmälas i stadens riskrapporteringssystem. Brott riktade mot SSB, dess anställda, besökare och egendom ska alltid polisanmälas i enlighet med förvaltningens policy. Efter bedömning ska även försök till brott polisanmälas. Vid akut behov så ska 112 ringas i enlighet med bibliotekens lokala rutiner

i hot- och våldsplaner. Det finns inget systematiskt samarbete med polismyndigheten, däremot finns det kontaktytor till närpolisen i de biblioteksenheter som periodvis har en ökad incidentrapportering.

Under 2016 genomförde kulturdirektören tillsammans med stadsbibliotekarien ett antal möten med stadsdelsdirektörer för att prata samverkansmöjligheter för tryggare stadsdelar och bibliotek. Det eftersom Stockholms stadsbiblioteks erfar att lokalt verksamhetsövergripande samarbete är den mest centrala framgångsfaktorn för ett tryggt bibliotek. Under 2017 fortsätter Stockholms stadsbiblioteks arbete för ett tätare samarbete med stadsdelarna för ett långsiktigt hållbart biblioteksrum.